

Asia: VN/22303/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta

Esitutkintaa ja syyteharkintaa koskevat muutosehdotukset

1. Asianomistajan yksityisoikeudellisen vaatimuksen selvittäminen

-

2. Rikosilmoituksen kirjaaminen

-

3. Esitutinnan toimittamatta jättäminen ja lopettaminen

-

4. Ilmoitus epäillyn oikeuksista ja kuulusteltavalle tehtävät ilmoitukset

-

5. Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän yhteistyövelvollisuus sekä loppulausuntomenettely

Loppulausuntomenettelyä koskevien muutosehdotusten mukaan tutkinnanjohtaja päättäisi loppulausunnon pyytämisestä ja sen mahdollisesti edellyttämistä toimenpiteistä yhteistyössä syyttäjän kanssa. Lisäyksen tarkoituksena on painottaa yhteistyön merkitystä erityisesti loppulausuntovaiheessa, jotta se palvelisi syyteharkintaa ja sitä seuraavaa oikeudenkäyntivaihetta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kun päätös loppulausunnon pyytämisestä ja loppulausuntomenettelyssä selvitettävät asiat edellytettäisiin valmisteltavaksi yhteistyössä syyttäjän kanssa, syyttäjän juridisen asiantuntemuksen hyödyntämistä voitaisiin edistää esimerkiksi keskeisissä epäillyn rikoksen teonkuvaukseen liittyvissä kysymyksissä sekä riidattomien ja riitaisten kysymysten selvittämisessä.

Tähän yhteyteen lisättäisiin myös viittaus esitutkintalain 5 luvun 3 §:ään ehdotettuun säännökseen esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välisestä neuvotteluvelvollisuudesta loppulausuntomenettelyssä. Mainitussa säännöksessä ei olisi ehdotonta edellytystä neuvotella

loppulausuntomenettelyn tarpeellisuudesta, koska selvissä tapauksissa sille ei ole nähty tarvetta. Olennaista olisi, että asiasta on yhteisymmärrys syyttäjän ja tutkinnanjohtajan kesken.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että sääntely jättää neuvotteluvollisuuden toteuttamistavoille ja yhteiselle valmistelulle riittävästi joustavuutta ja harkinnan mahdollisuuksia, jotta se ei käytännössä johda uudistuksen tavoitteiden vastaiseen lopputulokseen esimerkiksi aiheuttamalla prosessiin lisää viiveitä ennen syyteharkintavaihetta tai kuormittamalla Syyttäjälaitoksen resursseja ennakoimattomasti. Tämä voi olla vaarana erityisesti silloin, jos loppulausuntopyynnön valmistelu edellyttää syyttäjältä perehtymistä erittäin laajaan tai yksityiskohtaiseen esitutkinta-aineistoon.

6. Perusteluvollisuuden keventäminen

-

7. Yleistiedoksianto erityisen laajoissa rikosasioissa

-

8. Tiedottaminen esitutkinnassa

-

Rikosasioiden tuomioistuinkäsittelyä koskevat muutosehdotukset

1. Tiedoksiantosääntely

-

2. Kirjallinen menettely

-

3. Poissaolokäsittely

-

Ehdotusten vaikutukset ja muut huomiot

1. Onko teillä lisättävää tai huomioita vaikutustenarviointiin?

-

2. Onko teillä huomioita ehdotusten toimeenpanosta tai lakien voimaantulosta?

-

3. Onko teillä muita huomioita luonnoksesta hallituksen esitykseksi?

Puolustusministeriö toteaa, että uudistuksen tavoitteet rikosprosessin sujuvoittamisesta, prosessien kokonaiskeston lyhentämisestä ja viranomaisten resurssien tarkoituksenmukaisesta kohdentamisesta ovat kannatettavia.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan hallituksen esityksen luonnoksen mukaiset muutokset todennäköisesti tukisivat toteutuessaan pääosin yllä kerrottuja tavoitteita.

Herrala Jenni
Puolustusministeriö

Gau Anna
Puolustusministeriö